

ВТОРО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „НИКОЛА ЙОНКОВ ВАПЦАРОВ” - ВАРНА

ж.к. „Възраждане” 9020; ☎ 052/50 64 16 – зам. – директори по УД и АСД; ☎ 052/50 62 72 – канцелария ;
www.vtoroouvarcarov.com; e-mail: info-403543@edu.mon.bg

(П)

ПОДПИС

УТВЪРЖДАВАМ: .....

/АНИТА ПЕТРОВА/

**МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ И
НАСИЛИЕ ВЪВ
ВТОРО ОУ "НИКОЛА ЙОНКОВ ВАПЦАРОВ " – Варна**

2024/2025 учебна година

ИЗМЕРЕНИЯТА НА ТОРМОЗА В УЧИЛИЩЕ

Тормозът в училище обхваща широк спектър от прояви. Това е явление със сериозни размери, което оставя дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението както на децата, които търпят насилие, така и на онези, които го извършват или наблюдават. Последиците от насилието в училище са особено тежки и продължителни и силно привличат общественото внимание. Българската дума, която отговаря най-точно на явлението, е „тормоз”.

Какво е насилие? В България в официална употреба е дефиницията на понятието „насилие“, дадена в параграф 1, т. 1-5 от допълнителните разпоредби на Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето. Две от определенията имат пряка връзка с насилието от деца върху деца, което е обект на настоящия механизъм.

Физическо насилие е „причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание, без разстройство на здравето”.

ВТОРО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „НИКОЛА ЙОНКОВ ВАПЦАРОВ” - ВАРНА

ж.к. „Възраждане” 9020; ☎052/50 64 16 – зам. – директори по УД и АСД; ☎052/50 62 72 – канцелария ;

www.vtoroouvarcarov.com; e-mail: info-403543@edu.mon.bg

Психическо насилие, са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на детето, като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение, както и неспособността на родителя, настойника, попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури подходяща подкрепяща среда”.

Сексуално насилие и злоупотреба над дете според определението на СЗО е „участието на дете в сексуални действия, които той или тя не разбира напълно и за които не е в състояние да даде информирано съгласие, или за които детето не е подготвено от гледна точка на развитието си и не може да даде съгласие, или които са в нарушение на законите или социалните табу на обществото”. **Тормозът** спада към насилието над дете и се третира с мерките на Закона за закрила на детето. Според чл. 7, ал. 1 и 2 от Закона за закрила на детето, всяко дете има право на закрила от насилие и всеки, на когото стане известно за дете, преживяло насилие, е длъжен да сигнализира органите по закрила.

Тормозът е форма на насилие, която се определя като сбор от съзнателни негативни постъпки, които са дълготрайни, насочени към един и същ индивид от страна на друг или на група.

ИНДИВИДЪТ Е ТОРМОЗЕН ТОГАВА, КОГАТО ТОЙ/ТЯ Е БЕЗЗАЩИТНО ИЗЛОЖЕН ПРОДЪЛЖИТЕЛНО ВРЕМЕ НА МНОГОКРАТНИ И НЕГАТИВНИ ДЕЙСТВИЯ ОТ СТРАНА НА ЕДИН ИЛИ ПОВЕЧЕ ХОРА“.

Насилието между децата в училище обхваща широк спектър от прояви. То е явление със сериозни измерения и оставя дълготрайни последици върху психическото здраве и поведение, както на децата, които търпят насилие, тормоз и агресия, така и на онези, които го извършват.

Ключови в разбирането за тормоза са следните характеристики на това поведение:

- Злонамерена проява, която има за цел да нарани или унижи дете;
- Извършва се от позицията на силата, като едната страна използва

Според характера на самия тормоз, той може да бъде:

Физически директен невербален – когато жертвата е директно нападната - блъскане, удряне, щипане, разрушаване, нанасяне на болка, спъване, затваряне в помещение или тясно пространство.

Физически индиректен невербален – когато насилникът кара друг да нападне неговата жертва.

Психически директен вербален – когато жертвата е обект на обиждане и подигравки от страна на агресора - подмятания, обиди, унижения, заплахи, подигравки, закачане, изнудване, омаловажаване

ВТОРО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „НИКОЛА ЙОНКОВ ВАПЦАРОВ” - ВАРНА

ж.к. „Възраждане” 9020; ☎052/50 64 16 – зам. – директори по УД и АСД; ☎052/50 62 72 – канцелария ;
www.vtoroouvarcarov.com; e-mail: info-403543@edu.mon.bg

- Психически индиректен вербален** – когато насилникът кара някой друг да обижда и да се подиграва с неговата жертва.
- Психически директен невербален** – когато тормозещият преднамерено мълчи заплашително, гледа злобно и агресивно жертвата си, поврежда имущество на жертвата, кражба, хвърляне и криене на вещи, следене.
- Социален** - избягване, игнориране, изключване от дейността на класа или групата, одумване, разпространение на клевети, злобни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски контакти с жертвата, изолиране.
- Виртуален** - тук спадат разпространението на обиди, заплашителни подигравателни текстови съобщения по мобилни телефони, електронна поща; разпространение на материали, които уронват достойнството на детето или го унижават; снимане на детето с мобилен телефон и свободно разпространение на снимки или видео в интернет или други канали без негово съгласие; клюки, слухове в социалните мрежи, кражба на самоличност и др.

Конкретни примери, както и разграничаването на нивата на различните форми на тормоз с оглед причиняване на различна по степен вреда, са представени в **Таблица 1**.

Класификация на формите на тормоз и предприемане на съответни действия. **Физическият тормоз** е формата, която възрастните най-често забелязват и затова често мерките за справяне обикновено са насочени именно към нея.

Психическият и социалният тормоз по-трудно могат да бъдат установени, тъй като те не са така видими, а и децата, от своя страна, нямат нагласата да споделят с възрастните за своите преживявания. В много случаи социалният и психическият тормоз, като обидните думи и прякори, социалното изолиране и други се подценяват и считат за нормална част от процеса на социализация и израстване на децата.

ВТОРО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „НИКОЛА ЙОНКОВ ВАПЦАРОВ” - ВАРНА

ж.к. „Възраждане” 9020; ☎ 052/50 64 16 – зам. – директори по УД и АСД; ☎ 052/50 62 72 – канцелария ;

www.vtoroouvapcarov.com; e-mail: info-403543@edu.mon.bg

Тормозът, независимо от това как се упражнява, е деструктивен и опасен вид насилие. Следователно усилията за справяне с насилието от деца над деца в училище трябва да бъдат насочени към всички проявления на това явление, а не само към неговите физически форми.

Разпознаването на физическото насилие включва следните физически и поведенчески показатели:

- различни по вид и цвят натъртвания, включително синини, постоянни или чести червени петна, включително от пръсти, насинени очи, следи от ухапване;
- неправдоподобни или объркани обяснения за травмите, включително еднорични отговори;
- безпокойство и крайности в поведението -от агресивност до пасивност;
- лоша представа за себе си -децата смятат, че са заслужили насилието;
- прекалена отстъпчивост на детето и оставяне без протест да се прави каквото и да било с него; - влошаване на здравословното състояние, което включва прилошавания, главоболие, отпадналост;
- влошаване на успеха от обучението и чести отсъствия от училище;
- чести отсъствия от определени часове, например физическо възпитание и спорт;

Разпознаването на психическото насилие включва следните физически и поведенчески показатели:

- детето може да стане затворено и изолирано, да не желае да контактува с връстниците си;
- агресивно поведение и/или поведението, насочено към привличане на вниманието, упорито непослушание, самонараняване;
- внезапни избухвания, които са необичайни за възрастта или за нивото на развитие на детето; - бягане и криене, включително зачестили бягства от училище;
- загуба на доверие, неучастие в общите занимания в училище, ниска самооценка;
- употреба на алкохол, медикаменти, само занемаряване (постоянно обличане на едни същи дрехи или отказ да сресва косата си);
- психосоматични симптоми.

Разпознаването на сексуалното насилие включва както изброената по-горе симптоматика, така и различни прояви на сексуализирано поведение (имитация на сексуален акт, разголване, използване на език, свързан със сексуални действия и т.н., които са нехарактерни за съответната възрастова група деца).

Какво е инцидент? Инцидент е всяко травматично събитие за дете, вследствие на което е наличен риск от увреждане на неговото физическо и/или психическо здраве.

Дете в риск, по смисъла на т. 11 от §1 на Допълнителните разпоредби на Закона за закрила на детето е:

- а) чиито родители са починали, неизвестни, лишени от родителски права или чиито родителски права са ограничени, или детето е останало без тяхната грижа;
- б) което е жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание в или извън семейството му;
- в) за което съществува опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие;
- г) което страда от увреждания, както и от труднолечими заболявания, констатирани от специалист;

ВТОРО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „НИКОЛА ЙОНКОВ ВАПЦАРОВ” - ВАРНА

ж.к. „Възраждане” 9020; ☎052/50 64 16 – зам. – директори по УД и АСД; ☎052/50 62 72 – канцелария ;
www.vtoroouvarcarov.com; e-mail: info-403543@edu.mon.bg

д) за което съществува риск от отпадане от училище или което е отпаднало от училище.

2. Определение на понятието училищен тормоз

Спецификата на училищния тормоз се характеризира със следните белези:

- Агресивно поведение с цел умишлено „да се вреди“.
- Прояви, повтарящи се „многкратно и за продължително време“
- Неравномерно съотношение на силите/ най-уязвими са най-малките и най-слабите/

Успешна училищна политика за преодоляване на тормоза е възможна само ако има **устойчиво отношение на неодобрение и своевременни действия** от участниците в учебно-образователния процес.

3. Училищна политика за противодействие на тормоза в училище

1. Принципи, ценности, философия

Основен принцип при изграждането на училищна политика за противодействие на тормоза във Второ основно училище „Никола Йонков Вапцаров“ - гр. Варна е прилагането на цялостен училищен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване на сигурна училищна среда. Изграждането на защитна мрежа поставя ясни граници за формирането на ценности, правила и процедури, които не допускат прояви на насилие и тормоз в училище.

За ранното откриване на причините за насилие в училище, както и успешното намаляване на факторите, които са свързани със средата в училище и които допринасят за проявата на агресия и за утвърждаване на агресивни модели на поведение, се работи всекидневно чрез:

- системни усилия за възпитаване у децата на социални умения и нагласи, които не допускат насилие във взаимоотношенията;
- подобряване на физическата среда в училище (с фокус върху класните стаи), която не съдържа предпоставка за изява на агресивното поведение и в същото време създава условия за формирането на класа като общност;
- работа с нагласите към ученето, които намаляват съревнователния елемент между учениците за сметка на екипната работа и споделяне на проблеми в общността на класа, както и проектно-базирано обучение, включително и изнесени дейности, които дават отлични резултати в тази посока;
- следване на последователни стъпки за подкрепа и разбиране на последиците от насилието и за справяне с неприемливото поведение на децата, които не наблягат на наказанието.

Училищната политика се реализира на равнище училище и на равнище клас, като на всяко едно от тези равнища се осъществяват дейности по превенция и интервенция (реакция).

Превенцията на тормоза включва комплекс от мерки, които имат за цел ограничаване и/или елиминиране на предпоставките и рисковите фактори, допринасящи за насилието. Превенцията поставя приоритет върху дейности на равнище клас, например създаване на правила.

ВТОРО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „НИКОЛА ЙОНКОВ ВАПЦАРОВ” - ВАРНА

ж.к. „Възраждане” 9020; ☎ 052/50 64 16 – зам. – директори по УД и АСД; ☎ 052/50 62 72 – канцелария ;

www.vtoroouvapcarov.com; e-mail: info-403543@edu.mon.bg

2. Разработване и въвеждане на система за предотвратяване и противодействие на тормоза в училище

2.1. Дейности на равнище училище

2.1.1. Превенцията на равнище училище включва оценка на проблема, създаване на координационен съвет, изготвяне на план за противодействие на училищния тормоз и създаване на единни училищни правила.

• Оценка на проблема

1. Оценката на тормоза във Второ основно училище „Никола Йонков Вапцаров“ се организира от ръководството на училището със съдействието на Училищния координационен съвет /УКС/ за справяне с насилието в началото и в края на всяка учебна година с цел определяне на формите и видовете тормоз, участниците в тормоза и местата, където най-често се случва. За целта могат да се използват редица инструменти, като специални въпросници, анкети, дискусии с участие на цялата училищна общност, фокус групи с деца, учители и родители и др. В **Приложение 3** е включен пакет от такива психологически инструменти.

2. Оценката на тормоза (с един от изброените в т.1 инструменти) се извършва от класните ръководители до 2 седмица от началото на учебната година и до 3 седмици преди края на учебната година.

3. Резултатите се обработват в десетдневен срок от УКС за справяне с насилието.

4. След обобщаване на резултатите от изследването, резултатите от оценката и наличието на проблем се анализират на педагогически съвет.

• Създаване на координационен съвет

Със заповед на Директора на Второ основно училище „Никола Йонков Вапцаров“ гр.Варна е създаден училищен координационен съвет с ясни функции и делегирани отговорности, който отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза. Съветът се ръководи от педагогическия съветник и включва: зам. директор, учители, председателя на УС и медицинско лице.

• Изготвяне на план за съответната учебна година за противодействие на училищния тормоз

В началото на учебната година УКС изготвя план за противодействие на училищния тормоз. Този план съдържа описание на всички дейности по превенция и интервенция на равнище клас и училище. Той е със срок една учебна година и се ревизира и актуализира всяка учебна година.

• Създаване на единни училищни правила

1. УКС за справяне с насилието, съгласувано с класните ръководители обобщава всички предложения за правила на поведение и ценности, направени от класовете и формулира общоучилищни ценности и правила, които стават част от училищната политика.

2. УКС за справяне с насилието, съгласувано с класните ръководители договаря единен механизъм с ясно разписани отговорности, за предотвратяване и реагиране при проява на тормоз и насилие в училище.

3. Комисията за актуализиране на Правилника за устройството и дейността на Второ основно училище „Никола Йонков Вапцаров“ град Варна, при необходимост разработва предложения за промени в

ВТОРО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „НИКОЛА ЙОНКОВ ВАПЦАРОВ” - ВАРНА

ж.к. „Възраждане” 9020; ☎ 052/50 64 16 – зам. – директори по УД и АСД; ☎ 052/50 62 72 – канцелария ;

www.vtoroouvapcarov.com; e-mail: info-403543@edu.mon.bg

него при необходимост, произтичащи от настоящия механизъм, предлага ги за обсъждане и приемане на ПС.

4. Администраторът на училищния сайт отговаря за запознаване на училищната общност с настоящия „Механизъм за противодействие на тормоза във Второ основно училище „Никола Йонков Вапцаров“ град Варна, като публикува всички документи в училищния сайт.

5. Всички учители в ОУ предлагат на УКС мерки за изработване на процедура за усъвършенстване на системата на дежурство с оглед на това да бъдат обхванати местата в училище, където при етапа на оценка е установено, че се извършва тормоз.

6. Председателят на училищната комисия за квалификация, съгласувано с директора предлага планиране на обучения за повишаване на квалификацията на учителите в областта за справяне с училищния тормоз, с критични ситуации и др.

7. Провеждане на колективни и индивидуални срещи с цел информиране от класните ръководители „Какво е насилие и тормоз и как да го разпознаваме” .-сред родители на родителски срещи и в приемното време на класния ръководител;-сред ученици в час на класа и в приемното време на класния ръководител.-използване на подхода за работа с връстници (peer education), които трябва да станат естествените помощници при реализирането на всички видове интервенции както по отношение на децата, които са обект на тормоз, така и по отношение на децата, които упражняват насилие; -разработване на мерки за привличане на родителите; -осигуряване на реални партньорства с външни на училището служби, организации и специалисти, предлагащи услуги и програми за превенция и противодействие на насилието и тормоза в училище;

2.1.2. Интервенцията на равнище училище включва водене на училищен дневник и процедури за управление на информацията, инициране на работа по случай и насочване на случай към други служби.

• Водене на училищен дневник със случаи и управление на информацията

Дневникът със случаи се създава единствено за целите на анализа и планирането на цялостна училищна политика за противодействие на насилието и тормоза в училище. В него се документират единствено ситуацияите, съответстващи на нива две и три според приетата класификация (**Таблица 1**), при които е необходима и намесата на координационния съвет.

Ситуацията, която следва да се впише в Дневника със случаи, съдържа следната информация: дата; какво се е случило –кратко описание на ситуацията, кога се е случило, кои са участниците; кой служител е регистрирал ситуацията –име и подпис; какво е предприето като действия (интервенция); кои отговорни участници са информирани (институции, органи, родители); как е приключила ситуацията или на какъв етап е и какво предстои. На базата на вписаните ситуации, координационният екип извършва оценка на риска. Екипът е отговорен за анализа и разпознаването на ученици, които участват и се въвличат в ситуации на тормоз, без значение дали извършват проявите или са пострадали от насилието. Анализът е подчинен на цели за извеждане на необходимост от индивидуална работа по случай с ученик, който се намира в ситуация на риск. Екипът създава процедура за откриване и работа по случай в училище.

• **Процедура за откриване и работа по случай**

При предприемане на индивидуална работа по случай с ученик на базата на направения анализ, координирането на работата се осъществява от класния ръководител.

ВТОРО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „НИКОЛА ЙОНКОВ ВАПЦАРОВ” - ВАРНА

ж.к. „Възраждане” 9020; ☎ 052/50 64 16 – зам. – директори по УД и АСД; ☎ 052/50 62 72 – канцелария ;

www.vtoroouvarcarov.com; e-mail: info-403543@edu.mon.bg

ТАБЛИЦА 1. КЛАСИФИКАЦИЯ НА ФОРМИТЕ НА ТОРМОЗ И ПРЕДПРИЕМАНЕ НА СЪОТВЕТНИ ДЕЙСТВИЯ

Ниво на тормоз	Отговор на училището	Документиране	Последователност на процедурите за интервенция
<p>ПЪРВО НИВО - НИСКО НАРУШАВАНЕ НА ПРАВИЛАТА:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Форми на физически тормоз са например: леко удряне, бутане, щипане, драскане, дърпане на коса, хапане, подритване, замърсяване или разрушаване на нечия собственост. • Форми на вербален тормоз са например: подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди, нецензурни/неприлични коментари; • Форми на психически тормоз са например: омаловажаване, клюкарене, обиждане, осмиване, засрамване, подвикване, ругане, клеветене, измисляне на прякори. 	<p>На първо ниво, по правило, действията се предприемат автономно от класен ръководител или учител заедно с родител, като се предприема педагогическа работа – индивидуално, за група ученици или за целия клас.</p> <p>При наличие на щети от материален характер – те се възстановяват.</p> <p>По изключение, ако насилственото поведение се повтаря, педагогическата работа не дава резултат, последствията са по-сериозни,</p>	<p>Ситуациите от първо ниво не се регистрират.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Верифициране на подозрение или откриване на ситуация на тормоз – подробно информиране за случилото се от всички участници. 2) Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участници. 3) Уведомяване на родител 4) Консултации - предприемане на индивидуални разговори с участниците. 5) Мерки и действия от страна на класен ръководител - намиране на решение, което удовлетворява страните и служи за пример на наблюдателите. 6) Мониторинг на предприетите мерки и действия.

ВТОРО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „НИКОЛА ЙОНКОВ ВАПЦАРОВ” - ВАРНА

ж.к. „Възраждане” 9020; ☎ 052/50 64 16 – зам. – директори по УД и АСД; ☎ 052/50 62 72 – канцелария ;

www.vtoroouvapcarov.com; e-mail: info-403543@edu.mon.bg

• Форми на социален тормоз са например: подмятане на коментари, подиграване, изключване от групови или съвместни дейности, фаворитизация/предпочитания, базирани на различие, разпространяване на слухове. • Форми на сексуален тормоз са например: показване на неприлични жестове и действия, вербален тормоз със сексуално съдържание, разпространение на истории и изображения със сексуален подтекст. • Форми на кибертормоз са например: обидни обаждания и изпращане на обидни съобщения (SMS, MMS, съобщения в социалните мрежи, др.)	ако се касае за насилие от страна на група към индивид или ако едно и също дете или ученик бива тормозено нееднократно в ситуации, класифицирани като първо ниво, то тогава следва се да предприемат действия, предписани за ситуации от нива две или три.		

ВТОРО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „НИКОЛА ЙОНКОВ ВАПЦАРОВ” - ВАРНА

ж.к. „Възраждане” 9020; ☎ 052/50 64 16 – зам. – директори по УД и АСД; ☎ 052/50 62 72 – канцелария ;

www.vtoroouvarparov.com; e-mail: info-403543@edu.mon.bg

Ниво на тормоз	Отговор на училището	Документиране	Последователност на процедурите за интервенция
<p>ВТОРО НИВО – ПОВТАРЯНЕ НА ЕДНИ И СЪЩИ НАРУШЕНИЯ НА ПРАВИЛАТА ИЛИ С ПО-СЕРИОЗНИ ПОСЛЕДИЦИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Форми на физически тормоз са например: шамаросване, удряне, стъпкване или късане на дрехи, ритане, обграждане, плюене, отнемане и разрушаване на нечия собственост, дърпане на нечий стол изпод него, дърпане за уши или коса. • Форми на вербален тормоз са например: подигравки, отправени пред целия клас или група, публично унижение, обиди; • Форми на психически тормоз са например: изнудване, заплашване, несправедливо 	<p>На второ ниво, по правило, действията се предприемат от класен ръководител заедно с психолог или педагогически съветник, представител на координационния съвет и директор и задължително участие на родител.</p> <p>Ако присъствието на родител не е в най-добър интерес на детето, например би го наранил, застрашил безопасността му или би нарушил училищната процедура, директорът следва да се обърне към отделите за закрила на детето.</p> <p>Координационният съвет прави оценка на риска и се инициира индивидуална</p>	<p>Ситуацията на тормоз се описва в Дневника за ситуации на тормоз и се предприема работа по случай.</p> <p>Възстановяване на щети при наличие на такива.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Верифициране на подозрение или откриване на ситуация на тормоз. 2) Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участници. 3) Уведомяване на ОЗД и/или органите на полицията при ситуации с по-сериозни последици по преценка на класния ръководител заедно с психолога/педагогическия съветник или директора; Уведомяването е задължително и незабавно, когато се отнася до случаи на сексуален тормоз, проявяващи се в подтикване или принуждаване към сексуални действия. 4) Уведомяване на родител. 5) Консултации. 6) Мерки и действия - работа на координационния съвет: анализ на ситуациите от регистъра и предприемане на индивидуална работа по случай с ученик в риск от тормоз и разписване на индивидуална програма. 7) Мониторинг на предприетите мерки и действия.

ВТОРО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „НИКОЛА ЙОНКОВ ВАПЦАРОВ” - ВАРНА

ж.к. „Възраждане” 9020; ☎052/50 64 16 – зам. – директори по УД и АСД; ☎052/50 62 72 – канцелария ;

www.vtoroouvarcarov.com; e-mail: info-403543@edu.mon.bg

<p>наказание, забрана за общуване, отхвърляне и манипулация.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Форми на социален тормоз са например: интригантстване, разпространяване на слухове, публично отхвърляне и игнориране, неприемане, манипулиране и използване. • Форми на сексуален тормоз са например: сексуално докосване, показване на порнографски материали, показване на интимни части на тялото и сваляне на дрехи, подтикване или принуждаване към сексуални действия, заснемане в сексуални пози. • Форми на кибертормоз са например: непоискано заснемане и разпространяване на снимки и видео, злоупотреба с блогове, форуми, социални	работа по случай.		
---	-------------------	--	--

ВТОРО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „НИКОЛА ЙОНКОВ ВАПЦАРОВ” - ВАРНА

ж.к. „Възраждане” 9020; ☎ 052/50 64 16 – зам. – директори по УД и АСД; ☎ 052/50 62 72 – канцелария ;

www.vtoroouvarcarov.com; e-mail: info-403543@edu.mon.bg

Ниво на тормоз	Отговор на училището	Документиране	Последователност на процедурите за интервенция
<p>мрежи, заснемане без разрешение.</p> <p>ТРЕТО НИВО – ЗЛОУПОТРЕБА СЪС СИЛА, КАКТО И ПРИ ЕКСТРЕМНИ СИТУАЦИИ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВА ОПАСНОСТ ЗА ЖИВОТА И ЗДРАВЕТО ИЛИ ЗА ТЕЛЕСНИЯ ИНТЕГРИТЕТ, ЗА КОЙТО И ДА Е ОТ УЧАСТНИЦИТЕ В СИТУАЦИЯТА:</p> <ul style="list-style-type: none"> Форми на физически тормоз са например: сбиване, задушаване, събаряне, причиняване на изгаряния и други наранявания, намушкване с остър предмет, провесване от прозорец или високо място, лишаване от храна, излагане на ниски или високи температури и заплашване с оръжие. Форми на вербален тормоз са 	<p>На трето ниво, по правило, уведомяването на ОЗД и/или органите на полицията става незабавно от служителя на училището, идентифицирал тормоза.</p> <p>Действията на ниво училище се предприемат от директор заедно с координационния съвет със задължителното участие на родител и компетентни власти, организации и услуги (центрове за социална работа, здравни центрове, отдел закрила на детето, полиция и др.). Ако присъствието на родител не е в най-добър интерес на детето, например би го наранил,</p>	<p>Ситуациите на тормоз от трето ниво се описват в Дневника за случаи на тормоз, като по тях се предприема интензивна работа по случая, включваща всички участници, правят се оценки на потребностите и план за действие, както и се инициират процедури в съответствие със</p>	<p>1) Верифициране на подозрение или откриване на ситуация на тормоз и незабавно уведомяване на ОЗД и/или органите на полицията.</p> <p>2) Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участниците.</p> <p>3) Уведомяване на родител.</p> <p>4) Консултации- предприемане на индивидуални разговори с участниците.</p> <p>5) Мерки и действия от страна на координационния съвет, интензивна работа по случай, информиране и насочване към други служби и/или услуги от страна на директора.</p> <p>6) Мониторинг на предприетите мерки и действия.</p>

ВТОРО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „НИКОЛА ЙОНКОВ ВАПЦАРОВ” - ВАРНА

ж.к. „Възраждане” 9020; ☎052/50 64 16 – зам. – директори по УД и АСД; ☎052/50 62 72 – канцелария ;

www.vtoroouvarcarov.com; e-mail: info-403543@edu.mon.bg

<p>например: закани, заплахи, обиди, клетви, които накърняват сериозно достойнството, публично унижение и др.;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Форми на психически тормоз са например: сплашване, изнудване със сериозни заплахи, насилствено отнемане на пари и вещи, ограничаване на движението, склоняване за употреба на наркотични и други психотични вещества, включване в деструктивни групи и организации. • Форми на социален тормоз са например: заплахи, изолация, групово измъчване на индивид или група и организиране на затворени групи (банди), последиците от които нараняват други. • Форми на сексуален тормоз са например: съблазняване от друго дете или възрастен, злоупотреба с	<p>застрашил безопасността му или би нарушил училищната процедура, директорът следва да информира центъра за социална работа, отделите за закрила на детето и/или полицията.</p> <p>Отговорът на училището може да включва насочване към местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните и полицията, ОЗД и община по силата на координационния механизъм; съставяне на Протокол за тормоз и възстановяване на щетата; включване на учениците в допълнителни програми, насочване към услуги в общността.</p>	<p>закона.</p> <p>Ако друга организация или услуга е въввлечена в работата с ученика, училището установява връзка с тези организации или услуги и хармонизира дейностите.</p>	
---	---	---	--

ВТОРО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „НИКОЛА ЙОНКОВ ВАПЦАРОВ” - ВАРНА

ж.к. „Възраждане” 9020; ☎052/50 64 16 – зам. – директори по УД и АСД; ☎052/50 62 72 – канцелария ;
www.vtoroouvarcarov.com; e-mail: info-403543@edu.mon.bg

власт при подстрекаване, изнудване, склоняване и/или принуждаване към сексуални действия, блудство, изнасилване, кръвосмешение.

- **Форми на кибертормоз** са например: повторно действие на непоискано заснемане и разпространяване на снимки и видеозаписи, злоупотреба с блогове, форуми, социални мрежи, заснемане без разрешение, заснемане на сцени на насилие, разпространение на записи и снимки на детска порнография.

Приет с Решение на ПС с протокол № 8/11.09.2024 г. и утвърден със заповед № РД-09-009/16.09.2024 година